

STORTINGET

Innst. 662 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 216 L (2020–2021)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmes forslag om at arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Det fremmes samtidig forslag om at det blir forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans for å løse tvisten.

Det vises til proposisjonens kapittel 4, der Arbeids- og sosialdepartementets og partenes rolle under konflikten er nærmere beskrevet.

1.2 Forhandlinger og mekling

Tvisten oppsto i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 og gjelder kommuneoppgjøret. Partene er på arbeidstakersiden Unio med de tilsluttede forbundene og foreningene Utdanningsforbundet, Norsk Sykepleierforbund, Norsk Fysioterapeutforbund, Forskerforbundet, Norsk Ergoterapeutforbund, Akademikerforbundet, Bibliotekarforbundet, Det norske maskinistforbund, Det norske Diakonforbund, Norsk Radiografforbund og Den norske kirkes presteforening, og på arbeidsgiversiden KS-kommunesektorens organisasjon.

Etter brudd i forhandlingene varslet Unio plassoppgjøret for om lag 137 000 medlemmer.

Riksmekleren nedla forbud mot arbeidsstans 3. mai 2021 og innkalte partene til mekling. Det ble gjennomført mekling 5., 25. og 26. mai 2021.

Under meklingen nådde øvrige parter i kommuneoppgjøret – med meklernes mellomkomst – frem til en løsning i samsvar med meklernes forslag. Unio avsto forslaget. KS anbefalte forslaget. Meklingen ble avsluttet 27. mai 2021 kl. 05.00.

Unio iverksatte den varslede streiken fra 27. mai 2021. Uttaket gjaldt 7 390 medlemmer.

1.3 Omfang og rapporter om virkninger av konflikten

Streikeuttaket omfattet fra 27. mai 2021 7 390 medlemmer innenfor skole, barnehage og helseinstitusjoner og i tillegg enkelte andre kommunale tjenester. Streiken ble utvidet fra 2. juni 2021 med 13 370 medlemmer innenfor de samme gruppene.

Det forelå ingen rapporter om at det var fare for liv, helse eller andre store samfunnsmessige konsekvenser som gjorde det nødvendig å gripe inn i streiken frem til torsdag 3. juni 2021.

Torsdag 3. juni 2021 kl. 12.43 skrev Fredrikstad kommune til Statsforvalteren at det var en situasjon ved FREVAR som eier og driver kommunens prosessanlegg for energigjenvinning og avfallshåndtering. Arbeids- og sosialdepartementet mottok kopi av varselet samme dag kl. 13.37.

Det vises til proposisjonens kapittel 3, der Fredrikstad kommune redegjør for situasjonen.

Arbeids- og sosialdepartementet kontaktet Justis- og beredskapsdepartementet slik at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) kunne gjøre sin faglige vurdering av situasjonen. Det vises til proposisjonens kapittel 3, der DSBs vurdering er gjengitt.

Situasjonen ble løst ved at det ble etablert alternativt branntilsyn i virksomheten.

Fredag 4. juni 2021 kl. 13.15 meldes det om at situasjonen hadde forverret seg, og at brannvesenet hadde vurdert situasjonen. Det vises til proposisjonens kapittel 3, der Fredrikstad kommune redegjør for sine vurderinger. De uttaler blant annet at slik situasjonen har utviklet seg, vil:

«Dette vil få store samfunnsmessige konsekvenser med fare for liv og helse.

(.....)

Det understrekes nå fra Fredrikstad kommune om at situasjonen er kritisk. Det er bare personell som er i streik som kan håndtere situasjonen.»

DSB støttet kommunens beskrivelse av situasjonen.

1.4 Møte med partene og vurdering

På bakgrunn av vurderingene fra Statsforvalteren, Fredrikstad brannvesen og DSB innkalte Arbeids- og sosialministeren partene til møte fredag 4. juni kl. 16.00.

Statsråden ba partene ta ansvar for den akutte situasjonen som truet liv og helse, og bli enige om tiltak som kunne avverge faren, slik at et inngrep i streiken fra regjeringens side kunne unngås.

Arbeidsgiver hadde i løpet av de siste dagene søkt om flere dispensasjoner fra streiken for personalet ved FREVAR, men disse var avslått. Også klage på avslag var blitt avslått. Dette var partene enige om. Unio opplyste om at de nå ville være villige til å innvilge dispensasjoner, men KS uttrykte at det ikke var aktuelt å sende nye søknader om dispensasjon. Det var derfor klart for departementet at det ikke var mulig for partene selv å løse opp i situasjonen som satte liv og helse i fare.

Statsråden informerte da partene om at regjeringen ville gripe inn med tvungen lønnsnemnd i konflikten. På spørsmål fra statsråden sa Unio seg villig til å avblåse streiken umiddelbart og gjenoppta arbeidet.

1.5 Konklusjon

Hensynet til liv og helse gjør det nødvendig å løse arbeidstvisten mellom Unio og KS uten ytterligere arbeidskamp.

Det overlates til Rikslønnsnemnda å avgjøre tvisten.

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten (konvensjon nr. 87, 98 og 154). Slik konvensjonene har vært tolket av ILOs organer, stilles det strenge krav for inngrep i streikeretten, men det åpnes likevel for inngrep dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet for hele eller store deler av befolkningen i fare. Sosialpakten under Europarådet har i artikkel 6 nr. 4 en tilsvarende bestemmelse som verner streikeretten. Artikkel 6 må imidlertid ses i sammenheng med artikkel G, som åpner for at det ved lov kan foretas begrensninger i streikeret-

ten som er nødvendige i et demokratisk samfunn til vern av andre menneskers frihet og rettigheter, eller til vern av offentlige interesser, den nasjonale sikkerhet og moral i samfunnet.

Et vedtak om tvungen lønnsnemnd i den omhandlede arbeidstvisten er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert. Dersom det likevel skulle påvises motstrid mellom internasjonale konvensjoner og Norges bruk av tvungen lønnsnemnd, mener Arbeids- og sosialdepartementet at hensynet til liv og helse tilsier at det under enhver omstendighet er nødvendig å gripe inn i konflikten.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Elise Bjørnebekk-Waagen, Lise Christoffersen, Arild Grande og fungerende leder Rigmor Aasrud, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tonning Riise, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og Bjørnar Laabak, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, og fra Kristelig Folkeparti, Torill Selsvold Nyborg, viser til arbeidstvisten mellom Unio og KS kommunesektorens organisasjon i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 og regjeringens vurdering om at tvisten skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Saken gjelder kommuneoppgjøret.

Komiteen viser til at Riksmekleren nedla forbud mot arbeidsstans 3. mai 2021 og innkalte partene til mekling. Det ble gjennomført mekling 5., 25. og 26. mai 2021. Under meklingen nådde øvrige parter i kommuneoppgjøret – med meklernes mellomkomst – frem til en løsning i samsvar med meklernes forslag. Unio avslø forslaget. KS anbefalte forslaget. Meklingen ble avsluttet 27. mai 2021 kl. 05.00.

Komiteen viser til at Unio iverksatte den varslede streiken fra 27. mai 2021, og at uttaket gjaldt 7 390 medlemmer. De berørte virksomhetene var hovedsakelig innenfor skole, barnehage og helseinstitusjoner og i tillegg enkelte andre kommunale tjenester. Streiken ble utvidet fra 2. juni 2021 med 13 370 medlemmer innenfor de samme gruppene som tidligere.

Komiteen merker seg at helsemyndighetene ble orientert om streiken og fortløpende vurderte konsekvensene for helsetjenestene. Helsetilsynet meldte om at kommunene løpende søkte om dispensasjoner for ansatte i enkelte vakter og for spesifikke oppgaver, og at dispensasjoner i stor grad ble innvilget. Det forelå ingen rapporter om at det var fare for liv, helse eller andre store samfunnsmessige konsekvenser inntil torsdag 3. juni 2021. Da skrev Fredrikstad kommune til Statsforvalteren at det var en situasjon ved FREVAR, som eier og dri-

ver kommunens prosessanlegg for energigjenvinning og avfallshåndtering, som ble vurdert som kritisk og uforsvarlig med konkret fare for liv og helse.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at FREVAR hadde fått avslag på sine dispensasjonssøknader for skiftleder slik at kontrollrommet for avløpsrensaneanlegget og fjernvarmenettet til enhver tid kunne være bemannet med minst én person. Kontrollrommet var periodevis uten bemanning fordi både skiftleder og to operatører var tatt ut i streik fra samme skift. På grunn av varsel om meget varmt vær var faren for varmgang og selvantenelse stor.

Flertallet viser til at Arbeids- og sosialdepartementet kontaktet Justis- og beredskapsdepartementet i tråd med vanlig praksis, slik at de kunne be Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) gjøre sin faglige vurdering av situasjonen. Etter DSBs innspill ble situasjonen i første omgang løst ved at det ble etablert alternativt branntilsyn i virksomheten på morgenen fredag 4. juni 2021. Men litt senere kom en melding om at situasjonen hadde forverret seg, og at brannvesenet hadde vurdert situasjonen. Fredrikstad kommune vurderte situasjonen som kritisk og mente det bare var personell som var i streik, som kunne håndtere situasjonen. DSB støttet kommunens beskrivelse.

Komiteen viser til at arbeids- og sosialministeren innkalte partene til møte fredag 4. juni 2021 på bakgrunn av vurderingene fra Statsforvalteren, Fredrikstad brannvesen og DSB for å ta opp situasjonen som hadde oppstått ved FREVAR. Unio opplyste da om at de nå vil være villige til å innvilge dispensasjoner, men at KS uttrykte at det ikke var aktuelt å sende nye søknader om dispensasjon.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at Arbeids- og sosialdepartementet på grunnlag av de faglige vurderingene fra kommune, brannvesen og DSB, og det at partene ikke kom til enighet om å løse den fastlåste situasjonen, vurderte at hensynet til liv og helse gjorde det nødvendig å løse arbeidstvisten mellom Unio og KS uten ytterligere arbeidskamp. Det ble overlatt til Rikslønnsnemnda å avgjøre tvisten.

Komiteen viser til at samfunnet og berørte parter i utgangspunktet må tåle de ulemper som arbeidskamper fører med seg, men dersom arbeidskampen fører til fare for liv, helse eller sikkerhet, eller truer helt vitale samfunnsinteresser, kan det likevel være nødvendig å gripe inn med tvungen lønnsnemnd.

Komiteen understreker at Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten. Tvungen lønnsnemnd ikke er ønskelig,

og myndighetene skal kun gripe inn dersom det er absolutt nødvendig for å avverge at det oppstår fare for liv og helse. Slik ILO-konvensjonene tolkes, åpnes det for inngrep dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet i fare, selv om det stilles strenge krav for inngrep i streikeretten.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg på denne bakgrunn til forslaget i proposisjonen.

Komiteen viser til at den norske modellen og trepartssamarbeidet har tjent Norge godt over tid og gitt oss et samfunn med små lønnsforskjeller og høy sysselsetting. Kjernen i den norske arbeidslivsmodellen er sterke parter i arbeidslivet, og bygger på at lønnsoppgjør er partenes ansvar.

Komiteen vil understreke at retten til å streike for bedre lønns- og arbeidsvilkår er en grunnleggende rettighet for arbeidstakere i Norge.

Komiteen viser til at tvungen lønnsnemnd er svært inngripende i forhold til den etablerte streikeretten.

Komiteen viser til departementets redegjørelse for de forhold som lå til grunn for vedtaket om tvungen lønnsnemnd, og tar denne til etterretning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det vil være ødeleggende for norsk forhandlings- og streikerett om arbeidskonflikter politiseres gjennom Stortingets inngripen. Med dette risikerer man at den politiske situasjonen vil påvirke om en streik anses lovlig eller ikke. Dette vil etter flertallets mening være å undergrave streikeretten slik vi kjenner den.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at ILO lenge har bedt regjeringen diskutere med partene hvordan man kan ha bedre systemer for å sikre en reell streikerett. Det bør etter dette flertallets syn sikres bedre systemer for å avklare grunnlaget for påstander om liv og helse før en eventuell beslutning om tvungen lønnsnemnd havner på statsrådets bord. Dette flertallet mener det er kritikkverdig at regjeringen ikke har fulgt opp anbefalingen fra ILO.

Dette flertallet viser til Arbeiderpartiets, Senterpartiets og Sosialistisk Venstrepartis tidligere forslag for bindelse med Stortingets behandling av Representantforslag 33 S (2020–2021), jf. Innst. 265 S (2020–2021), og Representantforslag 74 S (2018–2019), jf. Innst. 261 S (2018–2019) om å innlemme ILOs kjernekonvensjoner i menneskerettsloven. Ved en innlemmelse i menneskerettsloven vil ILOs grunnleggende rettigheter løftes og få en helt ny status, på linje med de viktigste

konvensjoner man har i norsk rett. Dette flertallet viser til at dette vil ha stor faktisk og rettslig betydning, og at norske domstoler, og andre aktører, vil måtte ta utgangspunkt i og legge avgjørende vekt på de regler og den praksis som følger av ILOs kjernekonvensjoner.

Dette flertallet viser til at regjeringen i proposisjonen skriver følgende om en eventuelt konflikt mellom internasjonale konvensjoner og bruk av tvungen lønnsnemnd:

«Basert på internasjonal praksis er Arbeids- og sosialdepartementet av den oppfatning at et vedtak om tvungen lønnsnemnd i den omhandlede arbeidstvisten er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert. Dersom det likevel skulle påvises motstrid mellom internasjonale konvensjoner og Norges bruk av tvungen lønnsnemnd, mener Arbeids- og sosialdepartementet, i tråd med fast praksis i slike saker, at hensynet til liv og helse tilsier at det under enhver omstendighet er nødvendig å gripe inn i konflikten.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen har gitt uttrykk for dette synet gjentatte ganger i Stortinget, og viser i den forbindelse til merknader fra disse medlemmer i forbindelse med Stortingets behandling av Prop 32 L (2020–2021) Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Den norske legeförening og KS i forbindelse med hovedtariffoppgjøret 2020, jf. Innst. 124 L (2020–2021):

«Disse medlemmer mener det er helt grunnleggende at Norge følger ILOs kjernekonvensjoner. Det vises bl.a. til innstilling 261 S (2018-2019) hvor forslaget om å ta ILOs kjernekonvensjoner inn i Menneskerettsloven ble behandlet. Arbeiderpartiet viser til at komitémedlemmene fra Høyre og FrP den gang uttalte:

‘ILOs kjernekonvensjoner inneholder grunnleggende menneskerettigheter og utgjør et minimum av rettigheter som skal respekteres i arbeidslivet. Norge har signert og ratifisert alle åtte konvensjonene og er fullt ut forpliktet etter konvensjonenes innhold. Disse medlemmer presiserer at ILOs kjernekonvensjoner dermed forplikter Norge allerede i dag.’

Disse medlemmer påpeker at det på bakgrunn av dette fremstår uklart om regjeringen faktisk mener ILOs kjernekonvensjoner er rettslig bindende for Norge, og om regjeringen i så fall mener at disse kan settes til side dersom de viser seg å være til hinder for bruk av tvungen lønnsnemnd i tråd med proposisjonen. Disse medlemmer ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnede måte med en klargjøring av dette.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at dersom Arbeiderpartiets, Senterpartiets og Sosialistisk Venstrepartis forslag om å innlemme ILOs kjernekonvensjoner hadde blitt vedtatt, ville dette styrket streikeretten, og organisasjonen ville hatt en reell mulighet for å prøve ut lovligheten av regjeringens inngrep ved tvungen lønns-

nemnd, og om beslutningen er truffet på et fullstendig og korrekt juridisk grunnlag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til tidligere forslag fra Sosialistisk Venstreparti om å innlemme ILOs kjernekonvensjoner i menneskerettslovgivningen og understreker viktigheten av å få dette på plass.

Dette medlem støtter forslag om slik inkorporering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å innlemme ILOs kjernekonvensjoner i menneskerettsloven.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at ILOs kjernekonvensjoner inneholder grunnleggende menneskerettigheter og utgjør et minimum av rettigheter som skal respekteres i arbeidslivet. Norge har signert og ratifisert alle åtte konvensjonene og er fullt ut forpliktet etter konvensjonenes innhold. Disse medlemmer presiserer at ILOs kjernekonvensjoner dermed forplikter Norge allerede i dag. De er viktige rettskildedefaktorer i norsk rett, og presumpsjonsprinsippet sikrer oppfyllelsen av konvensjonene langt på vei.

Disse medlemmer viser til at hensikten med menneskerettsloven blant annet var å inkorporere Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) i norsk rett. Dette inkluderte enkelte tilleggsprotokoller og rettigheter som er gitt i andre konvensjoner som sikrer grunnleggende økonomiske, sosiale, kulturelle og politiske rettigheter: FNs internasjonale konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP), FNs internasjonale konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK), FNs kvinnediskrimineringskonvensjon og FNs barnekonvensjon, hvorav de to sistnevnte ble tatt inn i menneskerettsloven på et senere tidspunkt.

Disse medlemmer mener en innlemmelse av de nevnte rettighetene i menneskerettsloven i praksis bare har betydning for hvilket trinnivå rettighetene skal ligge på, og hvilken relevans de tillegges ved fastleggelsen av rettstilstanden. Disse medlemmer mener derfor arbeidstakernes rettigheter i henhold til ILOs kjernekonvensjoner for alle praktiske formål er oppfylt.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter forslaget om å innlemme ILOs kjernekonvensjoner i menneskerettsloven, men finner grunn til å påpeke at forslaget ikke vil løse de konfliktene Norge og norske arbeidsta-

kere står i. EØS-avtalen utfordrer både norsk selvstyre og norsk arbeidsliv. EU-domstolen har lagt til grunn at medlemsstatene i EU ikke kan slutte seg til ILO-konvensjoner på saksfelt som er underlagt felles EU-regler. Det er, slik disse medlemmer ser det, helt urimelig at EU skal kunne blokkere grunnleggende rettigheter og friheter. Disse medlemmer peker på at det som spesielt bør bekymre oss i Norge, er at artikkel 120 i EØS-avtalen slår fast at bestemmelsene i EØS-avtalen går foran andre internasjonale avtaler Norge har inngått. Det står ingenting om at ILO-konvensjoner er unntatt. Ved en innlemmelse av ILOs kjernekonvensjoner i menneskerettsloven må disse ha forrang ved motstrid.

Komiteens medlem fra Senterpartiet har merket seg det faktum at det er mangel på sykepleiere, samt at lærerne ikke har fått samme lønnsvekst i pst. som resten av kommunesektoren. Lærerne opererer med en såkalt «mindrelønnsutvikling» på 14,1 pst. i forhold til andre i kommunesektoren for perioden 2004–2019 (63,5 pst. kontra 77,8 pst. lønnsvekst).

Etter mellomoppgjøret i 2019 ble det nedsatt et utvalg som skulle se på lønnsutviklingen. Den svake veksten var mest markant de første årene. Denne svake lønnsveksten som lærerne streiket mot i 2008, 2010 og 2021, er ikke tatt igjen. Lærerne i skolen taper i kampen om lokale tillegg. Det er enighet mellom Unio og KS om disse fakta.

Ifølge Unio, kilde: Unio går til streik i kommunesektoren 27. mai 2021:

«var skissen fra Riksmegler like over det som ble resultatet i privat sektor. Dette var likevel ikke nok for Unio kommune som hadde krav om klar reallønnsvekst for sine medlemmer i år».

Videre:

«Hvis vi skal rekruttere og beholde kvalifiserte folk til våre yrker, måtte vi ha en klar reallønnsvekst i årets oppgjør og sett starten på et lønnsloft for våre for våre grupper.»

Det ble inngått avtale med LO, YS og Akademikerne etter mekling 27. mai 2021.

Unio gikk til streik 27. mai 2021 og tok ut 7 320 medlemmer, noe som ble utvidet til 13 370 medlemmer fra 2. juni 2021.

Dagens regjering har de siste årene fremmet flere forslag til lov om tvungen lønnsnemnd for Stortinget. Den siste angikk konflikten mellom NHO Service og Handel og Parat/Fagforbundet, jf. Prop. 80 L (2020–2021) og Innst. 274 L (2021–2021).

Dette medlem var sterkt kritisk til grunnlaget for at regjeringen grep inn med lov om tvungen lønnsnemnd i denne saken.

Dette medlem vil vise til at Unio har uttrykt krav om klar reallønnsvekst og at en måtte se starten på et

lønnsloft. Lærerne og sykepleierne har etter dette medlem sine vurderinger gode argumenter for sine krav, men de er i konflikt med frontfagsmodellens resultat i årets lønnsoppgjør på 2,7 pst. lønnsvekst.

Arbeidskonflikten ble avsluttet som følge av manglende innvilgelse av dispensasjoner fra streiken av Unio, samt manglende vilje fra Fredrikstad kommune til å søke om nye dispensasjoner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at arbeidstakerorganisasjonene i Unio har gitt tydelig uttrykk for at inngripen i streiken er besluttet på tynt grunnlag. Dette medlem mener streikeretten må hegnes om og styrkes, men at det finnes eksempler på at regjeringen stanser streik ved bruk av tvungen lønnsnemnd på tynt grunnlag. Dette medlem viser til en FAFO-rapport om bruk av tvungen lønnsnemnd i Norge, som viser at når man ser på alle tvistene som ble løst ved tvungen lønnsnemnd under ett, peker helsesektoren, både offentlig og privat, seg ut. Rapporten peker på at når arbeidstakerorganisasjonene klager til ILO, er dette begrunnet med at statlig inngrep mot streik og henvisning av tvisten til løsning i Rikslønnsnemnda innebærer en begrensning i streikeretten som ikke er forenelig med ILO-konvensjonene. Ved å bryte for raskt inn begrenser man også muligheten partene har til å bruke streik som virkemiddel for å fremme og ivareta sine interesser, samtidig som det kan påvirke partenes tilpasning av streiken og bidra til å svekke tilliten til helsemyndighetene.

Dette medlem påpeker at Norge ved flere anledninger har blitt kritisert for å ha benyttet seg av brede og lite restriktive kriterier for å iverksette tvungen lønnsnemnd, særlig av ILOs organisasjonsfrihetskomité.

Dette medlem viser til sine merknader og forslag i forbindelse med Stortingets behandling av Prop 80 L (2020–2021) Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Parat/YS og NHO og Fagforbundet/LO og NHO i forbindelse med hovedtariffoppgjøret 2020, jf. Innst. 274 L (2020–2021).

Dette medlem viser til felles forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet i forbindelse med behandlingen av Representantforslag 269 S (2020–2021), jf. Innst. 531 S (2020–2021):

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå bruken av lockout og tvungen lønnsnemnd og fremme forslag som skal sikre at tvungen lønnsnemnd ikke kan brukes for å undergrave streikeretten, verken ved at den ene parten bruker lockout, eller ved at det ikke gjøres en grundig nok vurdering av om et streikeuttak truer liv og helse.»

På denne bakgrunn slutter dette medlem seg ikke til forslag om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen undersøke grunnlaget for de to tvungne lønnsnemndene i juni 2021 sett i lys av påstandene om at grunnlaget er tynt, og i undersøkelsen søke svar på hvorvidt denne inngripenen i streikeretten er akseptabel i henhold til streikeretten og internasjonale forpliktelser.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen undersøke grunnlaget for de to tvungne lønnsnemndene i juni 2021 sett i lys av påstandene om at grunnlaget er tynt, og i undersøkelsen søke svar på hvorvidt denne inngripenen i streikeretten er akseptabel i henhold til streikeretten og internasjonale forpliktelser.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding B fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

vedtak til lov

om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021

§ 1

Twisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 (kommuneoppgjøret) skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans, jf. lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven) § 1 bokstav f og g for å løse tvisten.

Reglene i lov 27. januar 2012 nr. 10 om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) får tilsvarende anvendelse.

§ 3

Loven trer i kraft straks. Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.

B.

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å innlemme ILOs kjernekonvensjoner i menneskerettsloven.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 14. juni 2021

Rigmor Aasrud

fung. leder

Heidi Nordby Lunde

ordfører

